

Geachte relatie

Datum: Zutphen 1 juli 2022
Ref: PBB+
Betreft: Gewijzigd Protocol PBB

Geachte mevrouw/mijnheer,

Met ingang van juli 2022 is het instrument PBB uitgebreid en heet voortaan PBB+.

Naast het al bestaande fysieke bedrijfsbezoek zijn er twee onderdelen toegevoegd: de verplichting voor de melkveehouder tot het volgen van een digitale toets voor het herkennen van attentiedieren en de inspanningsverplichting voor de melkveehouder om bij een verhoogd percentage attentiedieren samen met de dierenarts een plan van aanpak op te stellen om het percentage attentiedieren te verlagen.

Met deze twee nieuwe onderdelen wordt beter aantoonbaar gemaakt dat veehouders in staat zijn om zelf attentiedieren correct te herkennen en dat er opvolging plaatsvindt bij bedrijven waar sprake is van een verhoogd percentage attentiedieren.

Een hulpmiddel voor o.a. dierenartsen voor het uitvoeren van het fysieke bedrijfsbezoek is het Protocol Periodiek Bedrijfsbezoek. Ook hier zijn enkele wijzigingen in doorgevoerd. Zo werd er in de voorgaande versie bijvoorbeeld nog verwezen naar de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren die in 2021 is vervallen. Met onderstaande inhoudelijke aanpassingen is dit protocol weer up-to-date.

Wijzigingen:

- Voorwoord: tekstuele aanpassing
- pag. 5 onderdeel 5: nieuwe toelichting waarin de afhandeling van het PBB formulier is beschreven;
- pag. 6, beoordelingspunt 1 aangepast. Verwijzing Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren vervangen;
- pag. 6, beoordelingspunt 3 aangepast. Verwijzing 'niet veewetziekten' aangepast naar 'niet aangifteplichtige dierziekten/zoönosen';
- pag. 7 beoordelingspunt 7 aangepast. Verwijzing Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren vervangen. Daarnaast ook de tekst in de kolom 'Waarneming' en 'Toelichting' aangepast;
- pag. 12: tekstuele aanpassing bij toelichting Qlip en contactgegevens.

Het PBB-formulier wat de dierenartsen gebruiken om de waarnemingen op vast te leggen, is conform bovenstaande wijzigingen aangepast. De dierenartsen die PBB's uitvoeren hebben inmiddels de gewijzigde formulieren ontvangen via de kwartaalaansturing voor kwartaal 3 2022.

Met vriendelijke groet,

Qlip B.V.

J. Tippe
Productmanager Boerderijmelk

analytisch • betrouwbaar • deskundig • oplossingsgericht

Protocol Periodiek Bedrijfsbezoek

- Werkinstructie
- Waarnemingsprotocol
- Stroomschema 'melk wel of niet leveren'

Voorwoord

Nederlandse zuivelproducten worden verkocht en geconsumeerd over de hele wereld. Hiervoor is het essentieel dat de Nederlandse zuivelketen aan autoriteiten en afnemers de zekerheid biedt dat Nederlandse melk veilig is en afkomstig is van gezonde koeien. Deze eis komt voort uit Europese wetgeving (Hygiëneverordening; EG 853/2004, bijlage II, sectie IX, hoofdstuk 1).

Eén van de instrumenten waarmee dat aantoonbaar gemaakt kan worden is de deelname aan het Periodiek Bedrijfs Bezoek Plus (PBB+) van Qlip. Het PBB+ is onderdeel van het kwaliteitsborgingsysteem van diverse Nederlandse zuivelondernemingen.

Het uitvoeren van periodieke bedrijfsbezoeken (PBB) door de geborgde rundveedierenarts is onderdeel van het PBB+. Deze fysieke bedrijfsbezoeken zijn er op gericht om met regelmaat vast te stellen hoe het gesteld is met de diergezondheid op het melkveebedrijf. Indien er op de PBB-rapportage attentiedieren zijn vermeld kan dat aanleiding zijn voor het opleggen van extra voorwaarden aan het melkveebedrijf die er op zijn gericht om de diergezondheid te verbeteren.

Dit PBB-protocol is bedoeld als instructie voor de Geborgde Rundveedierenarts voor alle aspecten die te maken hebben met een correcte uitvoering en vastlegging van het PBB. Het protocol is opgedeeld in drie hoofdstukken.

Werkinstructie: hierin wordt beschreven op welke wijze de uitvoering van het PBB plaatsvindt. Een belangrijk onderdeel hierbij is de afstemming met de veehouder dat melk van attentiedieren niet geleverd mag worden aan de zuivelonderneming. Dit betreft zowel de attentiedieren die tijdens het PBB zijn vastgesteld, maar ook de melk van dieren die op andere momenten dan tijdens het PBB als attentiedier worden aangemerkt door de veehouder zelf. In de werkinstructie is ook de verwerking van het ingevulde PBB-formulier beschreven en is beschreven welk vervolg er eventueel van toepassing is voor het melkveebedrijf.

Waarnemingsprotocol: hierin wordt beschreven waar de dierenarts op let tijdens de uitvoering van het PBB. Daarnaast maakt het waarnemingsprotocol duidelijk wanneer een koe een attentiedier is.

Stroomschema 'melk wel of niet leveren': dit is een hulpmiddel voor dierenarts en veehouder waarmee bepaald kan worden wanneer het leveren van melk wel of niet is toegestaan.

Dit protocol is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de ontvangers en/of verwerkers van boerderijmelk en de stichting Geborgde Dierenarts.

Namens Qlip,
Jan Bobbink
Directeur

Werkinstructie

VRAAG	ANTWOORD	TOELICHTING
1a Waar kan de beoordeling plaatsvinden?	• Op stal - vast aan het voerhek; • Op stal - loslopend; • In de weide; • In de ziekenstal.	De plaats van beoordelen heeft invloed op de beoordelingsresultaten. Een betrouwbare beoordeling en identificatie van een koppel dat losloopt met name in de weide of op stal, is vanwege onrust niet altijd mogelijk. Bij veel onrust verdient het de voorkeur om de dieren vast te zetten. Aandachtspunten bij de beoordeling: • De beoordeling van de uier en het aan- of afwezig zijn van uitvloeiing/nageboorte, alsmede het identificeren van de dieren, gaat het beste als de dieren vast (aan het voerhek) staan; • De mate van kreupelheid is beter zichtbaar bij het loslopen op een harde vloer; • Het beoordelen in de weide is alleen goed mogelijk bij een rustig koppel.
1b Welke dieren worden beoordeeld?	• Buiten de weideperiode worden bij ieder PBB alle melkgevende en droogstaande runderen beoordeeld; • In de weideperiode (van 1 april tot 1 november) worden alle melkgevende runderen beoordeeld evenals de droogstaande koeien die in de stal of op het erf aanwezig zijn.	
1c Hoe vaak moet een PBB plaatsvinden?	De frequentie van het PBB is opgenomen in het borgingsprogramma van de zuivelonderneming waaraan de veehouder de melk levert.	De melkveehouder is verantwoordelijk voor het tijdig laten uitvoeren van een PBB. De veehouder ontvangt vooraf informatie van Qlip of van zijn zuivelonderneming in welke perioden een PBB moet worden uitgevoerd.
1d Door wie mag een PBB uitgevoerd worden?	Het PBB wordt uitgevoerd door de geborgde rundveedierenarts (of zijn vervanger) welke is vermeld op de 1-op-1 overeenkomst die de melkveehouder heeft afgesloten met de geborgde rundveedierenarts.	Van iedere PBB wordt door de geborgde rundveedierenarts (of zijn vervanger) een rapportage ingevuld en krijgt de veehouder een kopie. De melkveehouder is verantwoordelijk voor het versturen van deze PBB-rapportage naar Qlip (maar hij kan het versturen overlaten aan de dierenarts). Deze rapportage dient binnen vijf werkdagen na het uitvoeren van de PBB, binnen te zijn. Naast de periodieke bedrijfsbezoeken is de melkveehouder het hele jaar door verantwoordelijk voor de controle op de diergezondheid. Hij houdt dit bij in de dierziekeadministratie van het bedrijf.

VRAAG	ANTWOORD	TOELICHTING
2 Welke procedure volgt de dierenarts?	a. Individuele beoordeling van de dieren; b. Identificatie van dieren vindt plaats aan de hand van zichtbare nummering; c. Dieren met verschijnselen worden genoteerd op een hulplijst; d. Aan de hand van deze hulplijst wordt de veehouder om nadere informatie gevraagd; e. Deze nadere informatie wordt geverifieerd met de vastgelegde gegevens in de dierziekteadministratie of bijvoorbeeld met productie- of onderzoeksgegevens; f. Op grond van het waarnemingsprotocol worden de attentiedieren vastgesteld en genoteerd op het rapportageformulier PBB; g. Na afronding van het PBB wijst de dierenarts de veehouder op het feit dat de genoteerde attentiedieren in de dierziekteadministratie en administratie uit te houden melk dienen opgenomen te worden (voor zover dat nog niet het geval is) en dat van deze dieren de melk niet geleverd mag worden.	PBB betreft een visuele klinische beoordeling van het vee. Aanvullende diagnostische methoden, zoals het nemen van monsters, kunnen worden toegepast om de veehouder aanvullende informatie te verschaffen, maar vallen buiten de beoordeling voor het PBB.
3 Hoe worden dieren beoordeeld tijdens een PBB?	• Individuele dieren worden beoordeeld aan de hand van criteria beschreven in het waarnemingsprotocol (zie pagina 6). • Een dier met verschijnselen wordt als attentiedier ingedeeld in één van de zeven categorieën waarmee de verschijnselen het meeste overeenstemming vertonen.	De nadere omschrijving en afbakening staat omschreven in het waarnemingsprotocol.
4 Welke afbakening is er tussen gezond/ ziek en ziek/hersteld?	Zieke dieren behoeven als regel behandeling. Zie verder de toelichting en het "Stroomschema melk wel of niet leveren?" achterin dit Protocol.	
5 Wat gebeurt er met het ingevulde PBB-formulier	Het ingevulde PBB-rapportageformulier wordt opgestuurd naar Qlip. Bij de verwerking wordt onder meer getoetst op volledigheid van het formulier. Een belangrijke check is het aantal attentiedieren dat is vastgesteld tijdens het PBB.	Indien er attentiedieren zijn vastgesteld wordt het PBB-puntentotaal berekend wat vervolgens leidt tot een PBB-status. Meer info over de wijze van berekenen is te vinden op www.qlip.nl Indien de PBB status 'herhaald B' is of status C of D wordt aan de veehouder een inspanningsverplichting opgelegd om na te gaan op welke manier de diergezondheid kan worden verbeterd.

Waarnemingsprotocol

BEOORDELINGSPUNT	WAARNEMING	TOELICHTING
1 Runderen met verschijnselen van besmettelijke dierziekten die via de melk op de mens kunnen overgaan.	In veel gevallen veroorzaakt dit type infecties bij het rund geen of weinig zichtbare klinische verschijnselen; daarom is aandacht hiervoor belangrijk. Bij deze besmettelijke dierziekten horen vaak één of meerdere van de onderstaande verschijnselen: • verwerpen en/of sterke melk-productiedaling ('flabby udder'); • diarree; • 'algemeen ziek'; • verwerpen; • hersenstoornissen.	Aandoeningen die kunnen horen bij verschijnselen zoals genoemd in de linker kolom zijn: • Leptospirose; • Salmonellose; • Listeriose; • Campylobacter spp; • Yersiniose. Voor een actueel overzicht van aangewezen zoönosen, zie 'Regeling houders van dieren'. Bestrijdingsplichtige dierziekten zoals o.a. vermeld in de Europese Diergezondheidsverordening vallen onder categorie 7 van dit protocol.
2 Runderen die abnormale organo lopetische kenmerken (geur, smaak, samen-stelling) op melk kunnen overbrengen	Bij deze aandoeningen horen vaak één of meerdere van de onderstaande verschijnselen die zijn op te delen in 3 categorieën: Geur en smaak: • verstoring van de spijsvertering als gevolg van afwijkende voeding (appels, uien, prei, vuile kuil), geeft een afwijkende geur en smaak aan de melk; Samenstelling: • pus in de melk; • vlokken in de melk; • kleur (bloed in de melk); Fysiologisch: • zwelling van uier en/of spenen; • pus/bloed uit wonden van uier en/of spenen; • pijnlijke uier en/of spenen; • onvoldoende eetlust; • dalende melkproductie in eerste twee maanden na afkalven.	Aandoeningen die kunnen horen bij verschijnselen zoals genoemd in de linker kolom zijn: • slepende melkziekte;*; • zichtbare mastitis;** • verstoring van de spijsvertering. Noot: * Niet bedoeld wordt de koe met een negatieve energiebalans in de eerste weken na het afkalven, zolang er geen klinische verschijnselen van slepende melkziekte zijn. ** Wanneer een koe ziek is van mastitis aan één kwartier, mag van alle vier de kwartieren van deze koe de melk niet geleverd worden.
3 Runderen met verstoring van de zichtbare algemene gezondheidstoestand.	Bij dieren waarvan de algemene gezondheidstoestand is verstoord horen vaak één of meerdere van de onderstaande verschijnselen: • sterk vermagerde dieren met een conditiescore lager dan 2, niet gerelateerd aan het productie niveau.	Aandoeningen die kunnen horen bij verschijnselen zoals genoemd in de linker kolom zijn : infectieziekten (niet aangifteplichtige dierziekten/zoönosen); • longontsteking; • buikvliesontsteking; • ernstige kreupelheid en/of gewrichts-ontsteking; • algehele verstoring/wrakke dieren.

BEOORDELINGSPUNT	WAARNEMING	TOELICHTING
	- dieren waarbij één been niet of nauwelijks wordt belast ('op drie benen staan'); - lichaamstemperatuur boven de 40 graden; - verminderde eetlust; - sloom; - diepliggende ogen; - stijve gang; - opgetrokken buik; - versnelde afwijkende ademhaling; - oedeem tussen de kaaktakken; - doorligplekken; - veelvoudige externe abcessen (≥ 2)*. Deze verschijnselen staan niet op zich maar zijn gerelateerd aan een algemene zichtbare verstoring van de diergezondheid (wrake dieren).	
4 Runderen met aandoening aan het genitaal stelsel, waarbij afscheiding plaatsvindt.	Bij deze aandoeningen horen vaak één of meerdere van de onderstaande verschijnselen: - aan de nageboorte blijven staan; - afwijkende uitvloeiing uit het geslachtsapparaat (al dan niet stinkend met smerige staart (plas etter))*; - algemeen ziek in combinatie met één van bovenstaande punten. *Noot: Hieronder wordt niet verstaan de normale uitvloeiing die plaatsvindt na het afkalven en onderdeel uitmaakt van een normaal gezond verloop van het puerperium (periode na afkalven). Witvuilen is onderdeel van dit normale verloop na het afkalven zolang er geen aandoening als in de rechterkolom beschreven aan ten grondslag ligt.	Aandoeningen die kunnen horen bij verschijnselen zoals genoemd in de linker kolom zijn: - lochiometra (bruin/rode stinkende uitvloeiing tussen ongeveer 5 - 14 dagen na afkalven); - etterige baarmoederontsteking.

BEOORDELINGSPUNT	WAARNEMING	TOELICHTING
5 Runderen met darm-ontstekingen gecombineerd met diarree en koorts.	Bij darmontstekingen horen vaak één of meerdere van de onderstaande verschijnselen: • diarree (de beoordeling van de mest heeft volgens de mestkaart van Faculteit Diergeneeskunde een consistentiescore lager dan 2); • lichaamstemperatuur boven de 40 graden.	Aandoeningen die kunnen horen bij verschijnselen zoals genoemd in de linker kolom zijn: • darmontsteking (al dan niet chronisch); • salmonella; • bovine virus diarree (BVD).
6 Runderen met zichtbare ontsteking of verwonding aan uierhuid.	In deze categorie horen vaak één of meerdere van de onderstaande verschijnselen: • verwonding aan uier en/of spenen; • zwelling van uier en/of spenen; • roodheid van uier en/of spenen; • pus/etter/bloed uit wonden van uier en/of spenen; • pijnlijk uier en/of spenen; • weefselversterf. <i>*Noot:</i> Bovenstaande verschijnselen vallen in deze categorie voor zover verontreiniging van de melk zal of kan plaatsvinden.	Aandoeningen die kunnen horen bij verschijnselen zoals genoemd in de linker kolom zijn: • ontsteking aan uier en/of spenen veroorzaakt door verwondingen en bacteriën/virussen; • ontsteking aan uier en/of spenen veroorzaakt door ectoparasieten; • weefselversterf.
7 Runderen met zichtbare verschijnselen die kunnen duiden op de aanwezigheid van aangifteplichtige/bestrijdingsplichtige dierziekten zoals bedoeld in de Wet Dieren.	Bij deze dierziekten kunnen één of meerdere van de onderstaande verschijnselen optreden: a. smakken; b. kreupelheid; c. koorts; d. blaren op de tong; e. verwerpen; f. vermageren; g. verdikte klieren; h. sterfte; i. hevige jeuk; j. respiratieklachten; k. afwijkend gedrag.	Aandoeningen die kunnen horen bij verschijnselen zoals genoemd in de linker kolom zijn o.a.: • Mond- en klauwzeer; • Brucellose; • Miltvuur; • Ziekte van Aujeszky; • Echinococcus; • Trichinellose. Voor een actueel overzicht van aangewezen dierziekten zie 'Regeling diergezondheid'.

Toelichting bij het waarnemingsprotocol

Tussen ziek en gezond is geen scherpe overgang; er is een tussengebied waarin het ziekteproces langzaam of soms snel verloopt, daarbij steeds meer (soms vage) verschijnselen veroorzakend, om ten slotte uit te monden in een van buiten waarneembaar ziektebeeld. Deze verschillen in fasen van een ziekteproces worden niet door iedereen op vergelijkbare wijze waargenomen. Om dit enigszins te verduidelijken volgt hieronder een voorbeeld:

In de voorgeschiedenis tot driespenen zit het hele scala van beslismomenten m.b.t. het wel of niet leveren van melk. Bij een betrapping als primaire oorzaak komen de volgende beslismomenten aan de orde:

a) Ongecompliceerde fase:

- verschijnselen van beschadiging van de uierhuid bij betrapping.

b) Gecompileerde fase:

- afwijkende organoleptische eigenschappen bij mastitis;
- verstoring van de algemene gezondheidstoestand.

In de ongecompliceerde fase is het mogelijk van de andere kwartieren te leveren. Dit is niet het geval in de gecompliceerde fase. Indien mastitis wordt waargenomen aan dat kwartier is de koe niet gezond en dus een attentiedier waarvan de melk in zijn geheel niet geleverd mag worden. De melk van de andere drie spenen mag weer geleverd worden als de koe weer genezen is naar het oordeel van de veehouder. Bij het droogzetten/behandelen van het betreffende kwartier worden de wettelijke wachttermijnen voor de gehele koe aanhouden.

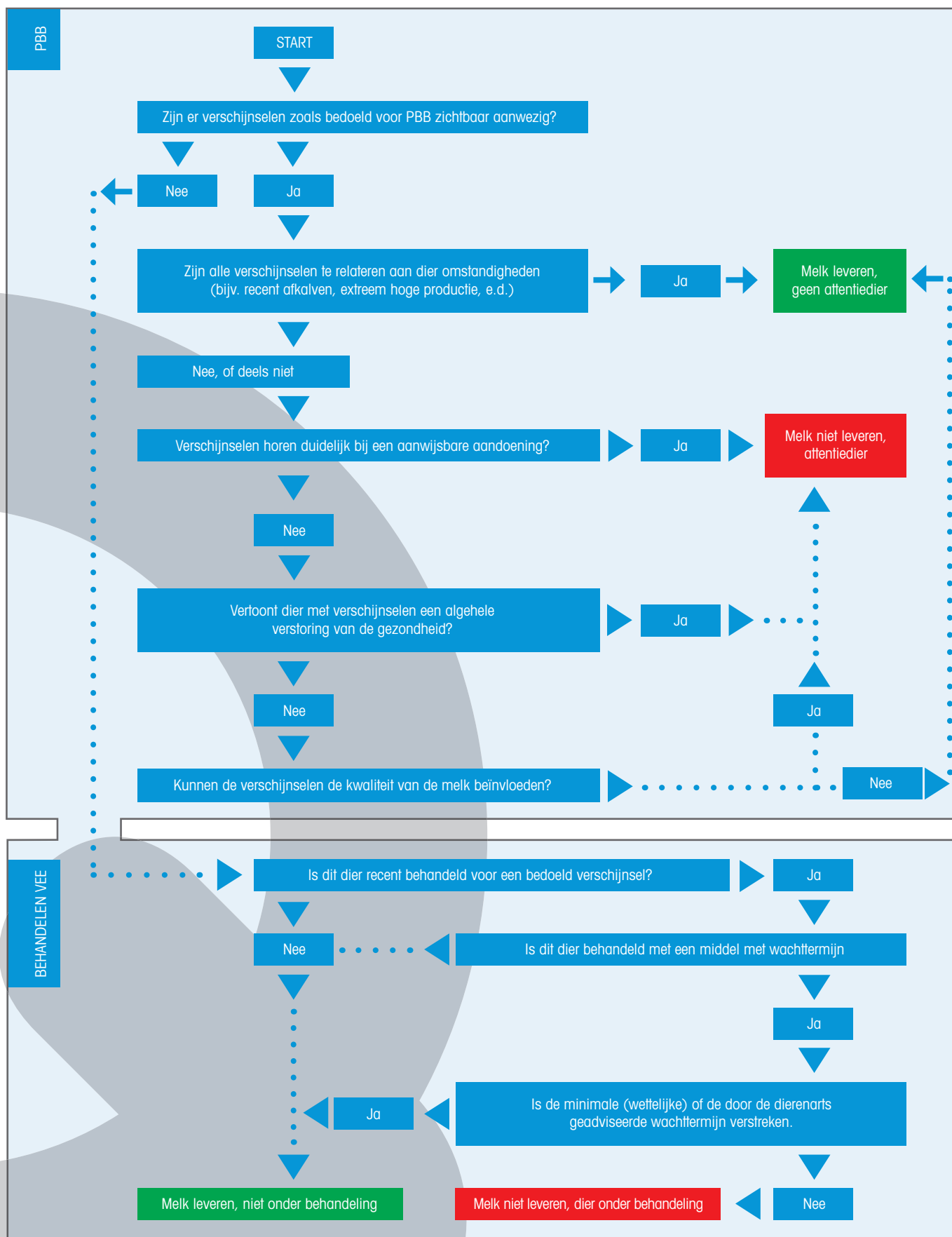
Samengevat:

Koe ziek = niet leveren;

Driespeen = leveren als melk niet verontreinigd wordt;

Koe behandeld = wachttermijn aanhouden.

Stroomschema: Melk wel of niet leveren?

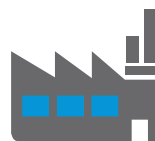
Opmerkingen:

- Dit stroomschema begint bij START: kijken of een dier verschijnselen vertoont van een ziekte.
Daarna wordt pas gekeken of het dier ook behandeld is:
 - Een dier met verschijnselen is altijd een attentiedier, ongeacht of het behandeld is met medicijnen of niet.
 - Een dier zonder verschijnselen dat niet behandeld is, of waarvan de behandeling is afgelopen (einde wachttermijn) is geen attentiedier.
 - Voor een dier zonder verschijnselen dat toch behandeld is (bijvoorbeeld in geval van droogzetten of wanneer de verschijnselen inmiddels niet meer zichtbaar zijn) geldt minimaal de wettelijk aan te houden wachttermijn, maar het dier wordt niet aangemerkt als attentiedier.
- Nadat het stroomschema (is) doorlopen en geëindigd is in een rood of groen vak, gaat men weer terug naar start.
- Met attentiedier wordt bedoeld, een dier met zichtbare verschijnselen zoals bedoeld voor PBB.

Laboratorium-
onderzoek

Audits, Inspecties
& Certificering

Overige informatie

Qlip

Qlip ondersteunt de internationale zuivelketen, ter versterking van de kwaliteitsborging van vooraanstaande spelers in de zuivelsector door een toonaangevende, innovatieve, betrouwbare en betrokken TIC-partner te zijn op het gebied van voedselveiligheid, kwaliteit, samenstelling en verduurzaming

Van oudsher is Qlip thuis in de zuivel. Zowel op de boerderij, tijdens het transport, het productieproces in de fabriek, en het traject tot in het winkelschap. Kennis van de markt in combinatie met een onderscheidende expertise en technologie maken Qlip tot een betrokken partij die voorop durft te lopen. Samen met onze partners zetten we koers op een duurzame agrofoodketen.

Klachten- en bezwaarprocedure

Qlip heeft een klachtenprocedure met betrekking tot haar werkwijze.
Een bezwaarprocedure is van toepassing op besluiten van de organisatie.

Overig

Voor vragen over het Protocol Periodiek Bedrijfsbezoek kunt u contact opnemen met Qlip:

Contactinformatie

Voor vragen kunt u contact opnemen met:

Qlip B.V.
Zweedsestraat 1a
7202 CK Zutphen

088 754 7000
info@qlip.nl
www.qlip.nl

© Copyright Qlip 2000-2022 Alle rechten voorbehouden.

Intellectueel eigendom

Het intellectueel eigendom van dit document berust bij Qlip.
De inhoud van dit document mag alleen met toestemming van Qlip aan derden worden overgedragen.

Aansprakelijkheid

Qlip is zich volledig bewust van haar taken om een zo betrouwbaar mogelijke uitgave te verzorgen.
Voor eventueel in deze uitgave voorkomende onjuistheden kan Qlip geen aansprakelijkheid aanvaarden.